

ARTHUR THOMSON: Hävdande under äktenskapslöfte. En rättshistorisk studie. Studier utg. av Kungl. Humanistiska Vetenskapssamfundet i Lund 1965-1966: 1. Lund, C. W. K. Gleerup, 1967. 109 s. 20 sv. kr.

Med denne afhandling har Arthur Thomson valgt besvangring under løfte om ægteskab som genstand for en nærmere retshistorisk undersøgelse. Han oplyser i forordet, at dette emne dels har været behandlet i forarbejderne til lag om äktenskaps ingående och upplösning m.m. og dels i hans egen afhandling »Otidigt sängelag«. Derfor har han valgt at begrænse sin undersøgelse til en nærmere belysning af de principielle tankegange, som lå bag nogle af de vigtigste ældre forordninger, for at finde frem til, i hvilket omfang de angav nærmere foranstaltninger til at fremtvinge vielse efter en sådan besvangring.

Afhandlingen er opdelt i otte punkter, hvortil kommer en meget udførlig sammenfatning på tysk, to små vedhæng, hvor enkelte problemer uddybes, samt litteraturliste og forkortelsesliste.

Forfatteren åbner med en gennemgang af den kirkelige vielse i svensk ret fra lands- og bylovenes tid og frem til kirkeloven af 1686 og loven af 1734, hvorefter der gives en oversigt over de forskellige retsvirkninger, som kunne indtræde i tilfælde af besvangring under løfte om ægteskab.

Kirkeloven af 1686 indeholdt visse uklarheder om strafudmålingen i tilfælde af, at en mand nægtede at lade sig vie efter at have besvangret en pige under foregivende af at ville gifte sig med hende, som kungl. maj:t ved en resolution af 1716 ønskede imødegået ved forskellige foranstaltninger. Efter en indgående drøftelse af disse problemer, behandler forf. præsteskabets utilfredshed med den eksisterende retspraksis. Man ønskede strengere straffe, og man fik det, til en vis grad, hvilket fremgår af forordningerne af 1728 og 1755 samt af loven af 1734. Først da hele spørgsmålet blev taget op til drøftelse i rigsdagssamlingen 1809-10, lykkedes det at komme de fleste af de gamle tvangsforanstaltninger til livs.

I sidste underpunkt af sin afhandling giver Thomson et kort rids af udviklingen fra 1810 og frem til den moderne ægteskabslovgivning. Nu ophæves straffen for at forlokke en kvinde ved løfte om ægteskab, og tilbage står kun spørgsmålet om eventuel erstatning; men familieretskomiteen ønskede i 1964 ikke at have en fast lovregulering af denne erstatningsadgang, idet man mente, at tilfældet måtte høre ind under de almindelige erstatningsregler.

Selvom afhandlingen i nogen grad skylder andre arbejder sin tilblivelse, fremstår den dog som en afrundet helhed med et klart afgrænset emne. Alligevel vil jeg anbefale, at den læses i forbindelse med den ovenfor anmeldte afhandling »Otidigt sängelag«, som den jo som nævnt skylder sin eksistens på næsten samme måde, som Eva blev skabt af Adams ene ribben.

INGER SKYUM-NIELSEN f. DÜBECK